

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สื่อโทรทัศน์ยังคงเป็นสื่อที่มีบทบาทอย่างมากต่อกลุ่มผู้ชมในปัจจุบัน ถึงแม้เทคโนโลยีการสื่อสารจะพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่ด้วยคุณสมบัติที่สามารถให้ได้ทั้งภาพ เสียง ความรวดเร็ว และความสมจริง รวมถึงการส่งข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มผู้ชมจำนวนมากได้ในเวลาพร้อมกัน จึงทำให้สื่อโทรทัศน์ยังคงมีอิทธิพลต่อกลุ่มผู้ชมในประเทศไทยเพราะโทรทัศน์สามารถให้ได้ทั้งสาระและความบันเทิง

ปัจจุบันสื่อโทรทัศน์ในประเทศไทยเข้าสู่ยุคของทีวีดิจิทัล ที่มีช่องรายการทีวีมากถึง 48 ช่อง ส่งผลให้มีการแข่งขันสูงขึ้น ดังนั้นรูปแบบของรายการทีวีถือเป็นสิ่งสำคัญกับผู้รับชม เนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่นิยมชมโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง จึงมีรายการทีวีที่หลากหลายและเป็นคู่แข่งกันมากขึ้น รายการประเภทการประกวดแข่งขันความสามารถพิเศษยังคงเป็นที่นิยมของประชาชนไม่ต่างจากรายการประเภทละคร

เพลงลูกทุ่งเป็นอีกหนึ่งความนิยมที่อยู่คู่กับคนไทยมานานเนื่องจากเพลงลูกทุ่งนั้นเป็นแนวเพลงที่มีลีลาการร้องและท่วงทำนองที่เป็นแบบแผน มีจุดกำเนิดจากทำนองเพลงไทยเดิม เพลงขอทาน เพลงช่อย เพลงลำตัด ที่มีการนำมาดัดแปลงท่วงทำนองมาผสมผสานกับดนตรีสากลให้เข้าถึงกลุ่มคนได้อย่างลึกซึ้ง ในส่วนของเนื้อร้องและมักสอดแทรกที่เป็นไปทางเกี่ยวพาราสีความรักหรือร้องโต้คารมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย มีนักร้องหลายคนแต่งเพลงเองและร้องเองด้วย ซึ่งส่วนใหญ่มีนักร้องในยุคนี้ มาจากเวทีการประกวดร้องเพลงตามงานวัด เช่น ก้าน แก้วสุพรรณ ชัยชนะ บุญชูชาติ ผ่องศรี วรนุช ส่วนผู้ที่ทำให้เพลงลูกทุ่งโด่งดังและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดคือ สุรพล สมบัติเจริญ และยังเป็นต้นแบบให้กับนักร้องลูกทุ่งชายในยุคต่อมาทั้งในเรื่องของการร้องเพลงและการแต่งกาย แม้วงการเพลงลูกทุ่งจะผ่านเวลามานานแต่ก็ยังคงปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบันและถ่ายทอดเอกลักษณ์ของความเป็นลูกทุ่งผ่านรุ่นสู่รุ่นได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังมีบันทึกจากครูใหญ่ ภายนอก ที่ได้เล่าเรื่องราวของการประกวดร้องเพลง เอาไว้ว่า การประกวดร้องเพลงลูกทุ่งนั้นมีตั้งแต่ พ.ศ. 2480 เป็นกิจกรรมหลักของวัดและเป็นที่ยอมรับอย่างสูงเนื่องจากการประกวดร้องเพลงสามารถนำไปสู่การเป็นศิลปินนักร้องที่มีชื่อเสียงได้ วัดใดที่จัดงานประกวดร้องเพลงได้ยิ่งใหญ่สามารถเป็นตัววัดและบ่งชี้ถึงความนิยม

ในการมาเที่ยวชมงานของประชาชนและเชื่อมโยงไปถึงความน่าเชื่อถือของเวที ผู้เข้าประกวดบางคนมีความซ้ำซ้อนจากการแข่งขันหลายเวที และผู้ชนะหลายท่านก็มีชื่อเสียงในเวลาต่อมา อาทิ เลิศ ประสมทรัพย์ นักร้องเพลงให้คนแรกของเมืองไทย

การประกวดร้องเพลงเป็นหนึ่งในความบันเทิงที่ได้รับความนิยมจึงได้มีการพัฒนารูปแบบให้เข้ากับสมัยนิยม โดยมีการแข่งขันประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านรายการทีวีหลายรายการและมีรูปแบบการแข่งขันที่แตกต่างกันออกไปปัจจุบันมีรายการที่ได้รับความนิยมและยังคงออกอากาศในระบบทีวีดิจิตอล อาทิ รายการไมค์ทองคำ เสียงสวรรค์รางวัลชีวิต ชุมทางดาวทอง คีวันดวนเพลง ไมค์หมดหนี้ และร้องได้ให้ล้าน โดยมีจุดเด่นของรายการโทรทัศน์แตกต่างกันออกไปรวมถึงรูปแบบการแข่งขันและเนื้อหารายการที่หลากหลาย แต่ก็ยังคงสร้างความสนุกสนานและแฝงไปด้วยสาระและความบันเทิงให้กับผู้ชม เนื่องจากช่องรายการที่หลากหลายจึงทำให้ผู้ชมมีตัวเลือกมากในการเลือกชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งและอำนาจในการเลือกรับชมก็ขึ้นอยู่กับความชอบที่มีพื้นฐานมาจากทัศนคติและประสบการณ์ของผู้ชมเป็นสิ่งสำคัญ รายการที่ขาดความคิดสร้างสรรค์ก็ไม่สามารถดึงดูดให้ผู้ชมหันมาสนใจรายการจนเกิดเป็นพฤติกรรม การเปิดรับได้

รายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งที่มีรูปแบบรายการแตกต่างกัน มีดังนี้

1. รายการไมค์ทองคำ เป็นรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งที่ไม่จำกัดเพศและอายุ รวมไปถึงอาชีพและการศึกษาเป็นรายการที่ประกวดเฉพาะเพลงลูกทุ่งเท่านั้น ออกอากาศครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบันรวมทั้งหมด 7 ซีซั่น มีรูปแบบและกติกาการแข่งขัน คือ แบ่งออกเป็น 4 ช่วงในแต่ละภาคทั่วประเทศไทย โดยผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการทั้งสามท่าน คือ สลา คุณวุฒิ, สุณารี ราชสีมา และ บำเรอ ผ่องอินทรีย์ จะเป็นผู้วิจารณ์และตัดสินเพื่อหาตัวแทน 16 คน มาแข่งขันในรอบต่อไปจนถึงรอบชนะเลิศ โดยผู้ชมทางบ้านสามารถร่วมตัดสินผู้เข้าแข่งขันได้โดยการโหวตคะแนนผ่าน SMS ผลิตโดยบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ออกอากาศทางช่องเวิร์คพอยท์

2. รายการคีวันดวลเพลงเป็นรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง สำหรับผู้ที่มีใจรักในการร้องเพลงและสามารถรักษาแชมป์ในรายการให้สูงที่สุด โดยผู้เข้าแข่งขันมีสิทธิ์ร้องเพลงคนละหนึ่งเพลงและมีเงินรางวัลสะสมตามขั้นบันไดตั้งแต่ 1000 บาทจนถึง 500,000 บาท โดยการแข่งขันผ่านการตัดสินจากคณะกรรมการทั้งสามท่าน คือ สลา คุณวุฒิ และ นักร้อง-นักแสดงที่ผลัดเปลี่ยนกันมา ผลิตโดย บริษัท เดอะวันเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด และ บริษัท มีมิติ จำกัด ออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ทางช่อง one 31

3. รายการไมค์หมดหนี้ เป็นรายการโทรทัศน์ประเภทการประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง ที่มีรูปแบบและกติกาแข่งขันเฉพาะผู้ที่เป็นหนี้เท่านั้น โดยไม่จำกัดเพศ, อายุ, การศึกษา และ อาชีพ ผู้เข้าแข่งขันจะต้องร้องเพลงลูกทุ่งคนละหนึ่งเพลงโดยมีคณะกรรมการตัดสินจำนวนสาม ท่าน ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจากสองในสามถือเป็นผู้ชนะเลิศและสามารถเข้าสู่รอบแจ็กพ็อตได้ทันที ผลิตรายการโดย บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ออกอากาศทางช่อง เวิร์คพอยท์

4. รายการร้องได้ ให้ล้าน ผลิตรายการโดย บริษัท ชัน เด เทเลวิชั่น ที่มีคุณนุ้มปิ้ม สามโทน นั่งคุมการผลิต มีเป็กกี้ ศรีธัญญา เป็นผู้ดำเนินรายการประกบคู่กับหนุ่ม-สันติสุข พรหมศิริ รูปแบบรายการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้แข่งขันทางบ้านที่มีใจรักในเสียงเพลงลูกทุ่ง และมีความรู้เรื่องของเพลงโดยไม่จำเป็นต้องร้องเพลงเพราะ แต่จะต้องจำเนื้อร้องได้อย่างแม่นยำ ถ้าผู้แข่งขันร้องเพลงได้ถูกต้องตามหลักต้นฉบับครบ 10 เพลง ทางรายการจะให้เงินรางวัลมูลค่า 1 ล้านบาททันที

5. รายการชุมทางดาวทองเป็นรายการแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งที่พัฒนารูปแบบมาจาก รายการ ชุมทางเสียงทอง โดยการแข่งขันแบ่งออกเป็น 3 รุ่น คือ รุ่นดาวรุ่ง อายุไม่เกิน 18 ปี รุ่นดาวทองอายุตั้งแต่ 18 ปี - ไม่เกิน 40 ปี รุ่นดาวล้อมเพชร อายุตั้งแต่ 40 ปี - ไม่เกิน 100 ปี มีคณะกรรมการตัดสิน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในวงการเพลงลูกทุ่งไทยที่ให้คะแนนจากจังหวัด อักษรระ น้ำเสียง และลีลาการร้อง หากผู้เข้าแข่งขันมีข้อผิดพลาดในหัวข้อใด คณะกรรมการตัดสินจะกดปุ่มสีแดง เพื่อหักคะแนน โดยที่ผู้ชมทางบ้านจะสามารถเห็นการให้คะแนนจากหน้าจอได้ ผู้เข้าแข่งขันที่มีคะแนนรวมสูงที่สุด จะเป็นผู้ชนะเลิศในแต่ละรอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งมีการแข่งขันกันสูง เนื่องจากการนำเสนอผ่านรูปแบบการตัดสินและเนื้อหารายการที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้ประชาชนมีทางเลือกที่จะเปิดรับชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งได้หลากหลาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “พฤติกรรมและทัศนคติที่มีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร” เพื่อนำผลวิจัยไปวิเคราะห์ และนำมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเกิดความพอใจตามมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับที่มีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการเปิดรับที่แตกต่างกันมีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. ทัศนคติที่แตกต่างกันมีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
4. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการเปิดรับ ทัศนคติมีความสัมพันธ์กันกับการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวีดิจิทัลในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้รับชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งที่ออกอากาศในระบบทีวีดิจิทัลในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างน้อยหนึ่งครั้ง และใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล กรกฎาคม 2562 - ตุลาคม 2562

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวี่ดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมให้มากที่สุด
2. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการรับชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวี่ดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบรายการให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
3. ทำให้ทราบถึงทัศนคติที่มีผลต่อการติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวี่ดิจิทัล ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดำเนินงาน พัฒนาปรับปรุงรูปแบบรายการ เนื้อหาคุณภาพ และคุณสมบัติของพิธีกร คณะกรรมการ ให้มีความน่าสนใจ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความพึงพอใจมากที่สุด
4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือแนวทางในการผลิตรายการที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ชม หรือกลุ่มเป้าหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรูปแบบรายการอื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของกลุ่มผู้ชมในกรุงเทพมหานคร ที่ติดตามชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งผ่านทีวี่ดิจิทัล

พฤติกรรมการรับชม หมายถึง ลักษณะการเปิดรับชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง เช่น ช่องทางในการรับชม ช่วงเวลาที่รับชม ความถี่ในการรับชม ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการรับชม และลักษณะในการรับชม

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของผู้ชมที่เกิดจากการชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง ในองค์ประกอบของรูปแบบรายการ องค์ประกอบของเนื้อหารายการ องค์ประกอบของพิธีกร องค์ประกอบของผู้เข้าแข่งขัน และองค์ประกอบของคณะกรรมการ ซึ่งสะท้อนออกมาในลักษณะที่เป็นบวก เห็นความสำคัญ หรือชื่นชม เป็นลบ ไม่เห็นความสำคัญ หรือไม่ชื่นชม เป็นกลาง หรือเฉย ๆ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่ดัดแปลงมาจากเพลงพื้นบ้าน มีเอกลักษณ์ในการร้อง โดยใช้ลูกเอื้อน และลูกคอเนื้อหาของเพลงมีหลากหลาย และดนตรีมักดัดแปลงมาจากดนตรีไทยหรือดนตรีพื้นบ้าน

รายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง หมายถึง รายการแข่งขันความสามารถพิเศษร้องเพลงลูกทุ่ง ซึ่งออกอากาศในระบบทีวีดิจิทัลโดยมีเนื้อหารายการและรูปแบบการแข่งขันแตกต่างกันออกไป เช่น รายการไม้คันทองคำ เสียงสวรรค์รางวัลชีวิต คีวันดวลเพลง ชุมทางดาวทอง เป็นต้น

ผู้เข้าแข่งขัน หมายถึง บุคคลทั่วไปที่เข้ามาร่วมการแข่งขันประกวดร้องเพลง โดยใช้ความสามารถพิเศษในด้านการขับร้องเพลงลูกทุ่ง

ผู้ชม หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่เรียนและทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร เคยรับชมรายการประกวดร้องเพลงลูกทุ่งที่ออกอากาศในระบบทีวีดิจิทัลอย่างน้อยหนึ่งครั้ง